

ÇEVRE SORUNLARI ve JEOLJİ

Eray ŞİMŞEK, Murat ORUÇ, Elif MERAL, Yücel HACIAHMETOĞLU, Gizem AVŞAR
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ JEOGENÇ, TRABZON

Ülkemiz hızla büyümekte ve endüstrileşmektedir. Bu büyüme, endüstrileşme ve nüfus artışı giderek büyük boyutlara ulaşan çevre kirliliğini de beraberinde getirmektedir. Bu durumun en önemli sebebi olarak, çarpık kentleşme ve yanlış yerleşim göze çarpmaktadır. Bunun sonucunda da uygun teknoloji ve hizmet, yerleşim bölgelerine tam olarak götürülememekte ve sorunlar giderek artmaktadır.

Basit olarak, canlı ve cansız varlıkların tümünü üzerinde bulunduran dünya ve onu çevreleyen atmosfer şeklinde tarif edilebilen çevre; canlı ve cansız tüm varlıkların faaliyetlerinden direkt olarak etkilenmektedir. Bu nedenle doğadaki mevcut dengenin bozulması da kaçınılmazdır. Bu bozulmaların bir kısmı doğal olayların etkisi ile meydana gelse de insan faaliyetlerinin çok daha fazla bozucu etkiye sahip olduğu bilinen bir gerçektir.

Çevre kirliliğinin tamamen engellenmesi mümkün olmayacağından, izlenecek en doğru yol, çevre kirlenmesinin ve doğal dengedeki bozulmaların kabul edilebilir sınırlar içinde kalmasını sağlayacak ve çevre kirliliğini minimuma indirgeyecek uygun kalkınma ve çevre programlarının geliştirilmesi olacaktır.

Çevre kirliliği su, hava, toprak, katı atık ve gürültü kirliliği şeklinde beş ana gruba ayrılabilir. Özellikle son yıllarda, başta çevre mevzuatı olmak üzere, yürürlükteki mevzuatlara aykırı olarak depolanan çöpler, önemli çevre problemlerinden birini oluşturmaktadır. Uzun yıllar devam etmekte olan ve hiçbir ön çalışma yapılmadan gelişi-güzel bir şekilde deniz sahiline, derelere ve boş arazilere depolanan katı atıklar, insan ve çevre sağlığını tehdit eder boyuta ulaşmıştır. Bu yüzden atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı ve bertaraf edilmesi çevre sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Çevre kirliliği hızla artmasına karşın, ancak son yıllarda katı atık yönetim kavramı ortaya çıkmış ve çeşitli atık bertaraf stratejileri geliştirilmiştir.

Bunlar genel olarak yakma, düzenli depolama, kompostlaştırma, anaerobik çürütme, piroliz ve geri kazanım uygulamalarıdır. Yakma, kompostlaştırma ve geri kazanım yöntemlerinin yaygın olduğu ülkelerde bile bu uygulamalardan sonra geri kalan atık maddeler için depolama ihtiyacı bulunmaktadır. Bu nedenle, seçilen bertaraf yöntemi ne olursa olsun, düzenli depolama işlemi tüm bertaraf uygulamalarının vazgeçilmez bir unsurudur. Düzenli depolama uygulamalarında ise en önemli unsur depolama yapılacak uygun alanın seçimidir.

Sonuç olarak, ülkemizde uygun yerleşim yerleri sağlamak, iyi projelendirilmiş alt yapı sistemleri kurmak, arıtma tesislerine hız vermek, su havzalarının yönetim planlarını yapmak, kirlenici vasfı yüksek sanayi kuruluşlarını yerleşim bölgelerinden yeterli uzaklıklarda kurmak, temiz enerji yöntemlerine yönelmek, atık miktarını azaltmak ve geri kazanımını sağlamak için gerekli düzenlemeler yapmak uygun ve kaçınılmaz çözüm alternatifleri olacaktır.